

NOTES AFTER READING AGAIN-MARIAN DRĂGHICI: PĂHĂRUȚUL

Ion Popescu-Brădiceni

Prof. PhD., „Constantin Brîncuși” University of Tîrgu-Jiu

Abstract: Dumitru Augustin Doman considers Marian Drăghici's "Păhăruțul" a memorable editorial and the poet as a creator of obsessions and nothing but imaginary dialogues, or playful repetitions (D.A.D., Arges, 6/2019, p. 2).

Alexandru Oravițan appreciates "the preoccupation for the crystallization of a project spread over several volumes (Despre arta poetică, Partida de biliard din pădurea rusească, Lunetistul, Lunetistul și cocoșul de tablă, Harrum cartea ratării; Lumină, încet; Negresa, Păhăruțul, translations to English, French, etc.)".

Even from the beginning, Marian Drăghici's work manifests itself as a leaning towards form, rigor and consistency. His poetry, with metatextual accents, depicts the often complicated but, certainly, fascinating relationship between lyric and writing. The self-referential principle of self-reflecting literature, proclaimed by textualists, finds a fertile ground in the poetics of Marian Drăghici, without embracing the idea of the complete disappearance of the writer from his own work. So "Păhăruțul" is a volume-phenomenon; In it, the neotextualist influence coexists with an exciting neohermetism, born out of concern for the definition of a poetic direction. But what direction is it? About dialogueism? The dialogical skeleton is embraced in many of the defining marks for Mircea Drăghici's poetry: the organic cryptic of the resuscitation of some symbols and the transclassical consolidation of one's own motives is doubled by the careful use of the figure, still, plenary, creative, which transforms the poem into an ever-developing organism; moreover, the repetition gives the effect of a permanent rewriting, and the page acquires palimpsest tones; In addition, through transubstantiation, Drăghician poetry is saved from its inevitable semantic materialism: living within boundaries imposed by its own condition (the handler of the words - n.m.) becomes a matrix of the transubstantiation of life in the sphere of literature; the poetom transcends his sensations, feelings, deep rumours about the act of creation in a universe often drifting, precipitating to non-notification.

Dan Cristea also notes the idea that "Păhăruțul" reiterates the condition of poetry as a fact of divine nature, with the fervour and the excitement of mysticism. As in the Dantesian nel mezzo del cammin di nostra vita, the poet is a war with himself, with the Kafkianized past, with the cannibalism of communist times as the culmination of the degradation of the human condition. Like all Revolutionary chroniclers (from "România literară", "Arges", "Orizont"), it is Dan Cristea's turn to hold the practice of prayer as a result of enlightening the poet's being. But Dan Cristea reproaches the book (and her author) of the story, difficult to read, mixing gravity with histrionism, the verse inspired by the purely declarative verse, and not covering the symbols in collective imagination. Few poems from this recent collection contribute to the amplification of the mystical, visionary, miraculous dimension of Marian Drăghici's creation, the poet wishing to be in old age "crazy for Christ / as he was (young) for poetry." The volume "Păhăruțul" shows us this time a Marian Drăghici in the role, more pronounced than ever, of a civic poet and a vituperative prophet.

Keywords: existential experiences, refined art of expression, poet: a stunned bee.

1. Splendoarea omogenității

În „Păhăruțul”, poetul Marian Drăghici apelează la o evidențialitate ca să nu regrete că n-a trăit numai în căutarea Sacrului. Acel Sacru al lui Julien Ries (Ries, 2000), categorie estetică a priori ale cărei funcții sunt tot simbolul, mitul și ritul. Activitatea culturală este specifică unui homo symbolicus, dar nu este ea și indiciul apariției lui homo religiosus, iar în transmodernism a lui homo transreligiosus? În cazul lui Marian Drăghici, da, este, și ea îmbracă o operă de artă încheagată minuțios și clasic, într-o formă de unitate caracterizată prin

triada limpezime, strălucire și măsură (ca la Charles Baudelaire: lux, calm și voluptate – n.m.).

Apărută, în acest an, 2019, cartea „Păhăruțul” se revendică din „tehnica dilatării insuportabile” pînă „la ruperea nervilor, a timpului real de deplasare” (p. 78). Elogiindu-l pe Mihai Ursachi, poetul vrea să ni se arate ca un platonician inspirat, scriindu-se (ergoscriindu-se) „plin de nebunie și lumină”.

Dar cu Marian Drăghici s-a petrecut ceva. Ceva ce și lui Nichita Stănescu i s-a întîmplat după „Epica magna”: o voită înclinare spre prozaizarea discursului, evident de sorginte postmodernistă. Modificarea de regim sufletesc este însă imediat perceptibilă. Simbolurile îl scot totuși pe autor din stăpînirea zădărniceii... manieriste ca să culmineze cu țeserea unui ton cu adevărat nou. Citez titlul unei litanii capodoperiale: „Cîntec de veșnic flăcău doar că acela nu-s eu” (p. 50-52) de o sublimă ritualitate baladescă, întîlnită și la Cezar Ivănescu, de un farmec dureros și inimitabil, spiritualizat și muzicalizat (trans)metaforic. Adevăratul conținut e de natură invocatoare, nerezumabil în fond, bazat pe ceremonia formulelor și pe o puritate îmbibată de licoarea vrăjită a unei frumuseți nepămîntene.

Poemul de azi e deci cîntec intens și tînguitor ca o cădere în copilăria limbajului a unui Eu/ Sine tragic, mimînd doina populară, repetitivă, erotizantă eschatipic – cum ar replica prompt Corin Braga. Este elegia timpului – ca și la Gabriel Chifu bunăoară – într-o carte mai recentă. Poeme ca „M-am rugat mult pentru mama” și „Poemul lui Ion Zubașcu” recuperează, discret, cîte ceva din existențialism și expresionism dintr-o filozofie a jalei și angoasei heideggeriene, poate și de revelare a ființei în Timpul Lumii, cel universal, care vine în lume prin pentru-sine, căutînd reveriant unitatea celor trei timpuri: trecut-prezent-viitor, într-o sinteză a- și trans-temporală și într-o „epistemă transculturală” (Crăciun, 2002, p.9).

De pe un alt prag, Marian Drăghici realizează unitatea ek-statică, aceasta fiind deja aici. „Astfel mi se revelează acest pahar sau această masă – citez din Sartre –: ele nu durează, sunt”... „Fiecare acesta se dezvăluie cu o lege de a fi care-i determină pragul... Și această lege de a fi care exprimă „permanența” este structura imediat dezvăluită în esența sa, ea determină o potențialitate-limită a lui acesta – aceea de a dispărea din lume...” (Sartre, 2004, p.295-296). Această neantitate absolută și absurdă și fantastică a Timpului, poetul o va fixa în transmetaforă sub numele de splendoare a omogenității. Astfel mi se arată mie fiecare „Cîntec de păhăruț” autoironic, oglindit într-o apă dincoloidată, ierusalimică. Astfel ca voce originală, poetul se revendică, avataric oare?, din „vocea muezinului” care „joacă și nu ne pasă” deși ea anticipează sartriana calitate care nu este nimic altceva decît ființa sa predispusă la existență ca transcendență... transcendentală. La marginea de nici o apă stînd și uitîndu-se în apă, poetul se reprezintă ca un hystérésis constant în fenomenul transmutației din sine însuși în sinele fluid, iar fuziunea cu întregul se înfățișează ca o scufundare, ca o coborîre barbiană spre nadir sub întinderea unui zenit cu un sens secret de metal. Ființa posedată de dublul său, precum Narcis, aderența la sine pare inițial să-l împiedice să fugă, dar creația continuă îl salvează: pentru-sinele e cel care concentrează în el însuși în-sinele și care îl ridică, totuși, finalmente, pînă la demnitatea de în-sine, fără să se compromită, dimpotrivă rămînînd mereu putere asimilatoare și creatoare; pentru-sinele (adică acea „nici o apă” – însă pînă la urmă tot „în apă” – n.m.) e cel care absoarbe în-sinele. Altfel spus, posesia afirmă primatul pentru-sinelui în ființa sintetică „În-sine – Pentru-Sine” (Sartre, 2004, p.813).

2. Arhiurme pe hîrtia albă

De ipso et de facto, ce fel de poet e, cît de poet e, cum este dînsul poetul – vorba lui G. Călinescu din „Universul poeziei”(Călinescu, 1971, p.17), „acest” Marian Drăghici cel care scrie de-o vreme poezie doar „o dată ajuns la fața locului”, dureros de integru conștient, înspăimîntat de ideea propriului trup, devastat de efortul sisific „ca lucrurile să meargă, să reintre în normal” cu singura diferență (diferanță – n.m.) că „torsul pisicii/ torsul pisicii/ e

viu” iar rostul vieții sale „ăsta fuse”: „pot să te contemp lu, Doamne,/ în clipa asta/ veșnic// tot.” (Imn. Juisării complete, p. 111).

Ei, da, sigur că în tardopostmodernism totul „este o poveste”. Ea e scrisă epopeic „departe Iliada și Odiseea/ ori cum s-or fi chemînd la vîrsta aceea” și nu e scriere propriu-zisă ci transscrierea pur și simplu a „poemului dumnezeiesc”, adică sacrificial-religios, care și el e un fel de giulgiu țesut din revelațiile conștiinței poetice mature în relație cu tragismul unui eveniment biografic: suferința absolută după moartea unei persoane iubite: mamă, soție, prieten. Astfel poetul plutește precum Iisus pe apă, se uită în apă ca un Narcis zguduit de evenimentialul absurd pînă cresc nuferi galbeni în ea ori precum Ghigameș își tînguie alterul, pe acel Enkidu, fiind el acesta, în actualitate: Mircea Ciobanu, Nichita Stănescu, Eugen Schileru, Florin Mugur, Ion Zubașcu, Ioan Flora, Ion Stratan, cu un extaz întunecat, din aceeași familie cu soarele negru nervalian, căci o înalt-melancolică și elegiacă lumină scaldă și poemele „Păhăruțului”, dedicate regeneresenței Regelui Pescar: „regelui nostru în picioare”.

Iar „Păhăruțul” nu e oul filozofic deși ar putea să fie căci reflectează tot izomorfismul intimității. Substitutul oului filozofic e fie bobul de sare „rostogolindu-se arzînd peste obraz la fiecare” sau boabele de spumă de pe mare ca să fie înșeși cuvintele arhiurme pe hîrtia albă ca vîlul de mireasă.

„Dintr-un dialog imaginar desigur că plin de har cu poetul G.Bacovia la un pahar” aflat-am ce-i păhăruțul în cele din urmă. Însă din „Structurile antropologice ale imaginarului” durandian (Durand, 1977, p.35 și următ.) îmi extrag echivalențele sinonimice de rigoare: navă, graal, templu, mormîntul Mîntuitorului, vas misterios construit de Solomon, sabie, armă de apărare etc. „Păhăruțul” acumulează – repet – intimitatea navei și sacralitatea templului, e simbolul ritului sacrificial, al agapei sacre, e cupa din cultul Cibelei, cazanul alchimistului, potirul creștin, „oala triumfală” căreia îi este asimilată Mandala în ceremoniile tantrice. Cu „păhăruțul” (a cărui diminutivitate trimite la intimidarea dincoloului, la o delicată complementaritate cu transcendența paradisiaco-luciferică) poetul bea apă din lacul sacru, ca un Euthanasius sau ca un Ieronim eminescian (Popescu-Brădiceni, 2006, in integrum). Dar – și mai exact de acum – ne vom dumiri că „păhăruțul” e cartea sfîntă/ „gradale”, protectoare și maternă, al cărei conținut transubstanțiază reveriile legate de profunzime și de arhetipurile intimității. Postulîndu-și interioritatea, poetul e un fel de apostol al unei metafizici a esenței în existențial, căci efectiv unul din poeme trimite la originara evanghelie.

Iar poezia nu poate fi decît asociată cu laptele și cu mierea mistică. Citez din „Poemul lui mircea ciobanu sau stricarea lumii prin poezie: ultima variantă”: „Poetul ca albina înmărmurită,/ raza mereu pe cale/ pînă la ziuă aprinse/ zidul de ceară al muncii sale?”.

Poezia din „Păhăruțul” este băutura sacră, elementul pur, soma și haoma, băutura produsă de altfel fie prin „baterea în putinei” a oceanului sacru fie derivată din miere ca urmare a unei fermentări. Ea e în relație desigur cu schema ciclică a reînnoirii și cu simbolismul grădinii primordiale, cu simbolismul miezului lucrurilor, învăluite încă în luciul apei primordiale fie ea izvor, lac, eleșteu, rîu, fluviu, mare, ocean etc.

3. Clarul polemic și motanul faustic

Pronunțîndu-mă asupra volumului de debut „Despre arta poetică”, i-am remarcat rafinamentul, vigoarea, extazul întunecat, școala retoricii unice și a imaginației fulgurante. Subliniam atunci că Marian Drăghici construiește un spațiu fragil al elanului nimbant de spaimă și al jubilației cu frison dramatic, că stările sale sunt tensionate oximoronic, polarizate între un gust delicat al sublimului și contrapunctul grotesc al realului.

Modificînd perspectiva asupra poeziei de azi, Marian Drăghici continuă să practice limbajul de convertire, care suferă, într-un proces gradual, transgresiunea prezenței divine, în acord cu o stranie vocație, una edenică, a iluminării și alta a cantilenicului înaripat dinspre fantasmalele subliminalului.

Tot atunci, mă autocitez, poetul îmi apărea ca un transmodernist al Paradoxului și al „păhăruțului” (Popescu-Brădiceni, 2016, p.151). Anticipația mea a fost corectă, întrucât în „Păhăruțul” de la „Junimea” apar din nou ca în „Lumină, încet” (Drăghici, 2013) „versurile (adesea) sclipitoare” în „clarul polemic” al persiflării și al unei povești de iarnă care, rămânând neterminată și trebuind a-i afla finalul desecretizat, precum „motanul faustic”, poetul îl îmbogățește pe „răsfățatul” său cititorul cu „macul de iunie”, cu „doi cocori încununați” cu „ceva mai real decât neantul”, cu „ukulele... la lima într-un bar” ori, în fine, cu „primul fruct uman zărit prin frunzișul păhăruțelor” (ce metaforă „genială”!) sau – de ce nu? – cu un poem pascal „Lunetistul”, desigur o capodoperă a postmodernismului, la rîndu-i îndatorat salutar spiritului locului, biruitor întotdeauna (Drăghici, 2013, in integrum) peste originarul, peste autenticitatea cristalizată în sumbre viziuni.

Dar... dar... între „Lumină, încet” și „Păhăruțul” se poate reformula teoria vaselor comunicante expresionist-existențialiste, cu mărci poetice la vedere: o stare de tragică febrilitate, o transă de (co)notare a mesajelor de dincolo, ale lui Jesus care se face văzut pentru a-și culege sufletele celor morți dar continuând, probabil, o transexista, transparent. Cu o asemenea post- / trans-existență par să fie înzestrați și în „Păhăruțul” din 2019 Florin Mugar, Ion Zubașcu, Ioan Flora, Mircea Ciobanu, Ion Stratan ș.a.

Acest cult al morților este o constantă a întregii poezii drăghiciene. Prezența morții pare să fie catharsisul? Paul-Ludwig Landsberg afirmă că „înțelegerea legăturii dintre naștere și moarte... n-o are fără îndoială decât omul: Moartea are dialectica ei intimă. Ea este prezența absentă, este ideea de limită ultimă a experienței individului. Un critic adevărat nu poate să nu detecteze în poezia din „Lumină, încet” (Drăghici, 2013) și din „Păhăruțul” (Drăghici, 2019) o anumită mistică personalistă. Cauzată, certamente, de o jale metafizică precum la Octavian Goga, meditația asupra limbajului/ poeziei și experiența ei prezentă în cadrul „vremurilor întunecate” (Landsberg, 2006, p.154) își pune sigiliu pe discursul liric. Poieticitatea lui Marian Drăghici a cunoscut „teroaarea blîndă” a deplasării înspre evocarea frecventă, aproape obsesivă, a fragilității umane, a vulnerabilității, a corporalității perisabile a persoanei și o „meditație asupra transsubiectivității”. (Mongin, 2006, p.160).

Ca și-n „Poemele spirituale” ale lui Landsberg, Drăghici reinventează estetica și limbajul îndoielii de-a fi nemuritor, în ambele forme poetul pune în relație moartea personală cu moartea istoriei, și meditația creștină conducătoare în vecinătatea misticii și a sfințeniei cu sensul la Sens: există numai crucială, radicală: asceza: „bem scaiete/ urcînd o scară/ fără perete/ neprieteni/ neprefăcuți/ la o masă cum nu e/ obiceiul prin părțile noastre/ răsăritene: scurtă și săracă”. „Exclamația” poetului e o revelație echivocă, tăcută, sacră (frică albă – n.m.), ca a lui Vladimir Jankélevitch: „Și dacă viața este o moarte continuă?” Și dacă „a trăi înseamnă a muri?” (Jankélevitch, 2000, p.185, p.425).

A muri phaidonian ne învață și Marian Drăghici, căci vede moartea ca pe-o abluțiune, ca pe-o „scaldă” în „nicio apă”. Citez: moartea „este cum s-ar căsca la margine de nicio apă/ cerul gurii cuiva/ de viu să-ți fie groapă” (Drăghici, 2019, p.90). Asta înseamnă că poetul, ca și Erik Satie, căruia textul lui Platon i-a servit drept model, se evidențiază prin exemplara continuitate a recitativului propriu și prin parcursul regulat al acordurilor ce îl susțin, nelăsînd loc nici unei disonanțe patetice, fie în rugăciune, fie în contemplare, fie în „cîntecul de păhăruț”.

4. O epifanie a morții

Apa – invocată redundant de Drăghici – e poarta deschisă între cele două lumi, este comunicarea între lumea viilor și lumea morților. Este elementul primordial cu profunde conotații simbolice, printre care și „datoria de a ne aminti de morți” ori de a „elibera apa”/ de a oficia „slobozirea izvorului”. Imaginarul (sub)acvatic e de sorginte orientală și vădește o ritualitate a integrării în categoria celor pe care trebuie să-i vadă Soarele. Citez: „prin aerul

încins de amiază și „da”ul acela ferit abia suind coasta –” (p. 35) într... intemplantarea transcendentă și transdescendentă.

Apa poate avea un aspect tenebros. Poe spunea că apa e mortuară la modul superlativ, e substanța simbolică a morții. Apa devine chiar o invitație directă la moarte, e o epifanie a morții. E o amară invitație la călătoria fără întoarcere. Ca și râul, poetomul nu-și întoarce nicicând cursul spre izvoare. Apa heracliteană figurează irevocabilul. Devenirea e încărcată de spaimă, e însăși expresia groazei. Citez: „păhăruțul meu se albește – de frică, bineînțeles” (Drăghici, 2019, p.89).

Apa constituie sorgintea oglinzii. Reflectarea în apă se întovărășește cu complexul Ofeliei. Căci a te oglinzi înseamnă, în cazul lui Marian Drăghici, a te ofeliza și a participa la viața umbrelor: trupul dublului uman e „umbra pe pământ sau imaginea în apă, a cărei oglindă e un element lichid și tulburător.” Citez: „Căci un înger al Domnului se cobora la vreme în scaldătoare/ și tulbura apa/ și cine intra mai întâi după tulburarea apei/ se făcea bine de orice boală din ținut.” (Drăghici, 2013, p.87).

O ureche poetică readuce la unitate vocile apei, profetice. „Un psihic îndurerat, un psihic în panică, un psihic pustiit vor fi ajutate de prospețimea pîrîului sau a râului. Dar va trebui ca această prospețime să fie sorbită, va trebui ca ființa nefericită să vorbească râului. Iar râul o va învăța să vorbească și ea în ciuda suferințelor și amintirilor, o va reînvăța euforia prin eufism, energia prin poem.”

5. Ceva din misterul „principiului poetic” poesc

Iar poemul, ce este el poemul lui Marian Drăghici, vizavi de „păhăruțul” cu aburul chintesențial al athanorului de alchimist renescentist? Este „imaginea unui cocoș sălbatic în rut/ desprins de toate, trans-portat prin sunet și cuvînt în alt timp într-o altă vîrstă/ magică, a lumii.” Poemul magic deci este cel scris desigur pe malul aceluia „lac la mijloc de codru des”, unul magnific (cum altfel?) „dureros de dulce” (deci transeminescian!); și e corect ca Marian Drăghici să se revendice mai întâi din folclor, apoi din Eminescu și, în fine, din Bacovia, cu scopul orgolios – deja iertat de criticul de mine – de a fi confrate cu „poetul, dezblestematul poet, M. Bîrsilă” (Bîrsilă, 2014, in integrum).

În „Păhăruțul” – trebuie să mă autosesizez – Marian Drăghici redescoperă ritmul, rima, armonia, muzicalitatea, poeticul în natură și se reîntoarce la ceea ce Dufrenne numește vocația poetului (Dufrenne, 1971, p.152 și următ.). Da, poetul trebuie să se alieneze sub puterea unei „voințe atroce” și să simtă în arborele vieții sale „moartea înălțîndu-se din călcîie”, pentru ca în ea să se împlinească limbajul: „iluminarea, dăruirea”. Și deci poetul își regăsește spontaneitatea actului pur, inocența paradiziacă, grația desăvîrșită a dialogului, ba deseori izbutește a-și adăpa inspirația și imaginația la izvorul însuși al limbii (meta) și (trans)poetice, stabilit într-o Atică sublimată tragic, unde Frumusețea este un cuvînt divin. Citez o strofă de un clasicism al modelului etern: „– Și izvorul heleșteului cu pești și stele/ cu păhăruțul printre ele?! – Și apa de izvor cu pietricele/ a dumnezeirii copilăriei mele.” (Drăghici, 2019, p.119).

Ceva din misterul „Principiului poetic” al lui E.A.Poe răzbate la suprafața textului lui M.Drăghici: patosul, fantezia care atinge limita fantasticului, ritmul dificil, versificația aproape perfectă, ideea înălțătoare că nici un bărbat nu se poate plînge într-atît de soartă atîta vreme cît mai păstrează în sinele său, în suferința sa atroce, dragostea neclintită a unei femei, transmiterea unei emoții poetice întotdeauna dintre cel mai intense dar întotdeauna elevată spiritual, apărută de aspirația umană spre frumusețea absolută și manifestă printr-o transfigurare înălțătoare a Sufletului, impregnat de Divinul Eros (Poe, 2003, p.43).

6. Geniul inimii citind

A elaborat vreun critic or teoretician literar vreun microtratat al poeticului și al meta-și trans-poeticului în opera liricoepică a „Poetului” Marian Drăghici? Nu am idee și dacă există un asemenea text aștept să fiu prompt informat. Deocamdată îmi încerc eu... norocul!

Antologia de la Tracus Arte n-are referințe critice, în schimb are antologia de la Junimea.

În „Păhăruțul”, cel mai recent volum al poetului, încă din poemul – ușă de intrare (Drăghici, 2019, p.7-16) totodată și poemul-prefață, suntem invitați de-a dreptul în imaginarul unei lumi de dincolo și al Reintegrării ca transformare absolută. Ca atare în jelirea lui Drăghici, poemul-bocet e o „construcție imaginară”, întemeiată pe o obsesie: „imaginea Mediteranei/ din ochii mari ai Mo-wanei” și pe o serie de simboluri antropologice: calul, zidul, fecioara, corcodușul, afinele, peștii, vapoarele, spuma, capra, maimuța, sarea, floarea, albina, caisa etc., menite să-i dea textului densitate maximă dar și rafinare/ confirmare în matrița reoriginarizată auroral: „Căci (deodată)/ Mediterana toată/ e Mo-wana mea cabrată/ complet desalinizată/ goală și dezvirginată/ cum era la mă-sa fată”. Marea este elementul de a cărei chemare nu te poți elibera. (Che)marea apei pretinde din partea celui sedus o dăruire totală, intimă, cotropitoare. A vedea apa înseamnă a voi să fii în ea, s-o locuiești cu ardoarea copilăriei și a primei aruncări într-al nouălea cer al plăcerii ce ți-o oferă activă/ posesivă. Sarea mării trebuie să fi fost în sângele perechii Poet-Mo-wana sa cabrată (ca o iapă arabă? deci sacră încă înainte de a se fi născut); de altfel Delia Suiogan sugerează că saltul în apa mării permite „regăsirea aceluși Timp originar, ceea ce permite anularea stării de Haos și reinstituirea periodică a sacrului.” (Suiogan, 2006, p.157). Saltul în mare – scrie Bachelard – reînvie ecourile unei inițieri primejdioase, ale unei inițieri ostile. Este singura imagine exactă, rezonabilă, singura imagine ce poate fi trăită, a saltului în necunoscut. Nu există alte salturi reale care să fie „salturi în necunoscut”. Saltul în necunoscut e un salt în apă, care va deschide – în „Păhăruțul” – un nou domeniu metaforei. Din dramă, saltul în necunoscutul morții devine tragedie. „Ei bine, prințul acesta simplu/ bea și plîngea/ plîngea și bea din păhăruțul numit carte/ mergînd pe pămînt ca pe apă.” (Poemul lui florin mugur, p. 61). „Cel care rîde cu un rîs batjocoritor, cu un rîs care rănește, cu rîsul inițiatorului, este tatăl. Dacă rîde și el, copilul rîde cu un rîs forțat, cu un rîs crispat, cu un rîs nervos uimitor de complex. După probă (proba morții în cazul de față – n.m.), care poate să fie foarte scurtă, rîsul copilului își va recăpăta sinceritatea, curajul reînviat, va masca revolta primă: victoria ușoară, bucuria de a fi fost inițiat, orgoliul de a fi devenit, ca și tatăl, o ființă a apei, fără ură împotriva Inițiatorului. Bucuria înotului va șterge urmele primei umilințe (cea a ieșirii sufletului și a corpului rămas în materialitatea lui inertă, rece, de piatră – n.m.). Citez: „Nici Dumnezeu/ nici familia/ nu l-au ascultat”. Poetul plînge izbăvitor. Și iar citez: „Eram singur în apartament (apartamentul este aici sinonim cu mormîntul – n.m.) așa că am plîns în voie/ singur în toată casa/ am plîns după mine ca după un om mort/ pînă am terminat absolut tot/ ce-am avut de plîns.” (Poemul lui ion zubașcu, p.68-74).

Astfel că ritualul erotic, ritualul funerar și mithosul transreligios se compactează în poeme dolorifice, hristologice, incantatorii, ceea ce înseamnă că Marian Drăghici se află, încă, în Marea Poezie, și, din fericire, a trecut cu bine de la postmodernism la mai generosul transmodernism. A rezolvat și actualitatea limbii poetice ca sistem teoretic, ca idee teorică a cărei investitură pătrunde misterele fenomenelor înconjurătoare, introducînd treptat ordinea într-o aparentă dezordine fenomenală. În limba poetică – consideră G.Călinescu – „poetul trebuie să alterneze frazele substanțiale cu frazele prozaice, ca să profite de ordinea spiritului în raporturile comune” (Călinescu, 1971, p.71). Totuși, în cazul lui Marian Drăghici, lirismul survine în/ din atitudine. Definiția, cînd e solemnă, e izvorul cel mai adînc de poezie. Dicțiunea lentă, sacerdotală și ceremonială este de fapt poeticitatea. Cine-i în stare să intre în acest rit se află pe un teren bogat în lirism și-l exploatează profitabil.

De unde vine poeticul drăghician? Din straniul efect al unor repetiții, din sugerarea unei ordini oarecum neschimbate, centrată pe tema/ motivul/ toposul „păhăruțului”. Atunci această vorbire, care încearcă a-și recupera și spontaneitatea, devine liturgică, formulistică, întocmai ca în ritualul magic. Citez: „și rescriind atunci a cîta oară/ cocoșul-de-junglă trîmbiță/(vai, ce mai trîmbiță!)/ lampa pîlpîii/ (vai, ce mai pîlpîii)”. Sau: „te repeți una-două/ însă te repeți ca într-o rugă/ pînă se face liniște în text”. Sau: „cu o floare la piept/ cu o floare mică izbăvitoare/ strînsă la piept.// mănînc corcodușe goale, și-aștept să mănînce corcodușe goale și ea”. Sau: „de-ar străluci pe tine carnea/ de geniul inimii citind/ cum străluci pe mine carnea/ de geniul inimii scriind! -/ altfel, țărîna suntem/ paie și vînt, poamă acră noi – nu și Maria// Maria, pentru mine, e sacră.” Din aceste exemple trebuie să tragem o concluzie inevitabilă: că poezia trebuie să cadă din cînd în cînd într-o verbalitate pură pentru a atrage atențiunea asupra ritualității ei, desigur, în arta/ estetica/ (meta)(trans)poetica sa, structurile deschise – repetitive – fiind cele care-și inițiază cititorii în simbolica misterelor, care, spre a seduce, trebuie să rămîină și absconse pentru o minte strict rațională.

7. O impetuozitate iluminată

După o convorbire cu poetul Marian Drăghici (luni, 24 iunie, 2019) am priceput brusc ceva ce mi-a prins bine spre a-i izbuti „portretul auctorial” în regim succint. Pe Marian Drăghici îl caracterizează rafinamentul, vigoarea și extazul. Poemele sale au șocat mai pe la începuturi prin vorbirea în dodii, una cutremurată de viziune și prin discursul plin de aplomb, pentru a se dovedi apoi uimitor de construite și coerente în infrastructura lor de simboluri și în sintaxa lor cutremurată din temelii. Pentru dînsul, începutul poeziei nu e cuvîntul ci trăirea, ca de pildă și-n mai recentul volum de postmaturitate „Păhăruțul”, remarcabil mai ales prin retorica unei melancolii structurale, disecată cu un cinism rimbaudian spre a-i dezvălui rădăcinile existențiale (Rimbaud, 1979, p.34-38). Confesiunea intensificată tragic, după pierderea soției și iubitei sale, conferă discursului liric o realitate substanțială și corp unei transcendente unde iubirea se spiritualizează. În absența iubitei limbajul, umblînd pe drumuri lăturalnice, recuperează umbre și trasee, transformîndu-se într-un agent al unei ființări transfigurate. Amestecînd – ca și Nicolae Manolescu – cititul cu scrisul, optînd pentru arhitecturalitate mai la general, precum de pildă în eon comilitonii săi de condei din fosta avangardă: Nicolae Coande, Gabriel Chifu, Mircea Petean, Ion Mureșan, Adrian Popescu, Aurel Pantea, George Vulturescu, Paul Aretzu ori Ioan Moldovan, Mircea Bîrsilă, Mircea Cărtărescu, Adrian Alui Gheorghe, Aurel Ștefanachi, Cassian Marian Spiridon, Liviu Ioan Stoiciu ș.a., autorul „Păhăruțului” (un motiv tutelar, totemic aproape, cu o stranie și profitabilă „eficacitate simbolică”) practică un poematikon magic-religios, fiecare text avînd o trenă de o lungă incantație, aproape rilkeană (Rilke, *Elegiile duineze*, 1978, p.23-85). Obiectul incantației este de a ajuta poemul la o naștere grea (Lévi-Strauss, 1978, p.222). Pierdutul său dublu spiritual, care constituie și forța sa vitală, poetul îl adăpostește în uterul femeii, de-acum imaginară, acolo unde marea poezie își are adîncul, întunecatului izvor, locul dinăuntru al paradigmelor străvechi, eventual antice, peste care mantaua poetului își flutură spiritul folclorizant, ludic, (auto)ironic, vaticinar/ testamentar, nutrindu-se dintr-un vis al unei concizii supreme a revelației care, automat, este amînată sine die de ritualul de invocare a unor fantasme epifanice, sub teurgia unor himere de-o ferveare imaginativă, dialectică și profetică și de-o impetuozitate iluminativă.

8. Lucirea reverberată a scriiturii

„Păhăruțul” lui Marian Drăghici – consideră Al. Cistelean – este „un altfel de simbol centralizator, convertibil în mai multe dimensiuni semnificante.” El e, ba pe rînd, ba simultan, „păhăruțul” suferinței christice, paharul cu har sau „păhăruțul” boemei levantine, desemnînd o condiție umană în trei registre. Acestea sunt băltirea cotidiană, suferința, iluminarea –

dezvoltate ceremonios într-o scriitură paroxistă, într-o rescriere „ca într-o rugă/ pînă se face liniște în text/ și poetul-poet aude în pagină/ ce-i spune Dumnezeu poeziei lui.”. „Scriu cu toată viitoare orbirea mea în față/ torsul pisicii e viu/ așa că țin foarte bine/ minte ce scriu” – se trădează „poetul-poet”, vrînd a arăta că „viitoarea orbire” îi va duce privilegiul de a cunoaște realitatea secretă, profundă, la care muritorii de rînd n-au acces. De aceea, aceștia trebuie să se lase împărțșiți de Dînsul, care-i un inspirat, un taumaturg vizionar (de aceea orbirea, considerată adesea drept o pedeapsă divină, este legată de experiențele inițiatice – n.m.), un rapsod, bard, truver, trubadur itinerant. Dar orbirea simbolizează și înțelepciunea bătrîneții, stăpînirea luminii și harul clarviziunii prin beatitudinea pisicii. Orbul evocă imaginea celui care vede altceva, cu alți ochi, ceva ce aparține altei lumi. El este resimțit mai degrabă ca un străin, căci – cugetă Georg Trakl – „ceva străin este sufletul pe acest pămînt”. „El rămîne astfel cel care e mereu pe drum urmînd, ca pelerin, calea esenței sale.” (Heidegger, 1995, 314). Traklianismul (Trakl, 1988) și heideggerianismul lui Marian Drăghici e într-atît de evident că exclam ca și filosoful lui „Sein und Zeit” (Heidegger, 2006). „Melancolia sufletului ajunge să dogorească numai acolo unde sufletul intră, în cursul peregrinării sale, în vastitatea cea mai vastă (marea, oceanul, continentul Africa în contrast litotic cu „păhăruțul” „o gură a o fragă”) a propriei sale esențe, în speță în esența care are o natură de pelerin.” (Heidegger, 1995, p.335). Dar ce e „torsul pisicii cel viu?” Ce sugerează el? Oare că atitudinea ei e deopotrivă liniștită și superioară, oare că ea este aducătoare de rodnicie? Că ea evocă noțiunea de haos primordial, de materie primă nefecundată de apele cele de sus? Oare că ea este uneori reprezentată la picioarele lui Iisus Hristos? Oare că Egiptul antic o venera, în chip de Pisică divină, pe Zeița Bastet, ca pe o binefăcătoare și ocrotitoare a omului? Oare că în multe tradiții, pisica neagră simbolizează întunericul și moartea? Și că în altele ajunge la harul clarviziunii? În „Leagănul pisicii, o cantilenă”, mitul pisicii e complementar cu jelirea zorilor. Funcția zorilor și a colindului devine exemplară prin realizarea textualității. Ca expert al receptării, am depistat în „Păhăruțul” și „Lumină, încet” ispita narativizării (descrierii, povestirii, argumentării), dovedindu-ne autorul pe plan real-ficțional și ficțional-real succesivitate, transformativitate și compensație. Cînd textualizează un colind („Cîntec de veșnic flăcău doar că acela nu-s eu”, din „Păhăruțul”, p. 50), Marian Drăghici îl deturneză în cîntec funerar, încît zorile devin în mod evident o formă de comunicare meta-/ trans-poetică între lumea celor vii și lumea celor morți. Răsăritul zorilor ne apare ca o metaforă totală a legăturii permanente dintre aici și dincolo, ca o stare de har care, doar ea, (re)inventează și forma și mesajul. (Dufrenne, 1971, p.119), pecetluind dificila alianță a sunetului cu sensul, a semnificației cu expresia.

Astfel că lucirea reverbetată a scriiturii inundă lumea încît „totul este o poveste” în care „respiră cu nesaț compact firescul (lumina, seninătatea firescului)/ vocii sigure, de-acolo răzbate la lectură/ în toată ființa poetului care -/ ce miracol! și ce răsplată! -/ în act devine instantaneu sursa/ propriei luminozități cutremurate,/ redemptive, iradiante ca o lampă/ aprinsă-stinsă-aprinsă-stinsă cu/ sufletul la răsufierea de pe urmă/ a fiecărei clipe, în pagina albă goală”. (Drăghici, 2019, p.15).

În acest pasaj, mitemul lămpii cu gaz este singura nostalgie a poetului, este izomorfă cu „prima mireasmă cărturărească” plutindă pe „kilometri de genialitate dezlănțuită”

Conclusions

"Păhăruțul" - thinks Daniel Cristea Enache - is a recapitulative / quasi-testamentary book in some of the poems, always "bruised", temporally "distorted" by existential experiences somehow ultimate. At the edge of "no water," the poet, internalized and angry (a mirror image of the generic man who is embarrassed by insoluble problems - n.m.) stands -

metaphorically and symbolically - prepared "to fish the ontological meanings, to force his historical-social lyrics it turns itself in.

"Like any single-minded and monoman poet, Marian Drăghici "emerges" in his own visions almost ostentatiously, frequenting them with significant insistence, getting to be spoken and expressed with the necessary (in) fidelity to them. In this continuous return to their own figurative and symbolic material, readers devoted to the poetics of high / rare stylistic poetic quality can automatically identify, besides profound obsession, a refined expression art. It is truly remarkable to revalorise the popular "melos", in a manner that is Cezarivănescian, so that the poet's key images and the profound simplicity of a song meet in a new structure, as in the follow-up". Building a poetic world and giving it a personal expression, Marian Drăghici equates mystical ecstasy with a metaphysical "orgasm" effect. Ioan Holban considers the "Păharuțul" as "a book of excellence", "a book about what should have been the being and, at the same time, his poetry. Marian Drăghici, with his patriarchal beard (as of Ion Horea - n.m.), writes profane prayers, searching in the text the tranquillity of the wilderness in the wilderness to transcribe the "yelling", a controlled echo effect; from a ritual dance beyond time, in the Romanian mitopoetic horizon and in the logic of the sacred (re) found in the profane (as in Mircea Eliade or Vasile Voiculescu or as in Stefan Banulescu and D.R. Popescu - n.m.).

Thus, the poetry of Marian Drăghici comes from the story and goes towards the prayer, in a surrealistic, beginning of the world decor (illo tempore). The technical process provides the dislocation of the real from the logic of the gaze to a new Genesis, where everything is a grain of salt from the great float, re-born, the Spirit of Creation and the Temptation of Metalanguage, shaped with maximum mastery (antiepigonic with a distinctive idiomatized program and reoriginated / originated by incantation and successive decanters - n.m).

The myth / motif / topos of Mother is transmioritic and of a non-purposely cultural-philosophical emotionalism, although, the poetry itself is the fact of writing that it writes a text that will have to be memorized for the time of blinding. "Păhăruțele" are, in a different order, those close to his paradigm of sensitivity (Ion Mircea, Aurel Pantea, Angela Marinescu, Mircea Ciobanu, Gabriel Chifu, Mircea Dumitrescu, Daniel Cristea-Enache, Ion Muresan, Ioan Moldovan, Gellu Dorian).

Concluzii

„Păhăruțul” – consideră Daniel Cristea Enache – e o carte recapitulativă/ rezumativă, cvasi-testamentară în câteva poeme, mereu „bruiată”, „distorsionată” temporal de experiențe existențiale cumva ultimativ. La marginea „de nicio apă” însinguratul poet, interiorizat și furios (imagine în oglindă a omului generic frământat de problemele insolubile – n.m.) stă – metaforic și simbolic – pregătit „să pescuiască sensurile ontologice, spre a-și forța lirica istorico-socială să se răsucească în ea însăși.”

Ca orice poet monocord și monoman, Marian Drăghici „se înșurubează” în propriile-i viziuni aproape ostentativ, frecventându-le cu insistență semnificativă, ajungând să fie vorbit și exprimat cu necesara (in)fidelitate de ele. În această continuă revenire asupra propriului material figurativ și simbolic, cititorii devotați poeziei de înaltă / rară calitate stilistico-poetică pot identifica automat, pe lângă obsesia profundă, și o rafinată artă a expresiei.

Cu adevărat remarcabilă este revalorificarea melosului popular, cam în manieră cezarivănesciană, astfel că imaginile-cheie ale poetului și simplitatea atât de profundă a câte unui cântec se întîlnesc într-o structură nouă, precum în „urma. o cantileră”. Construind o lume poetică și dîndu-i o expresie personală, Marian Drăghici egalează extazul mistic cu un efect de „orgasm” metafizic.

Ioan Holban consideră „Păhăruțul” ca fiind „o carte de excelență”, „o carte despre ceea ce ar fi trebuit să fie ființa și, deopotrivă, poezia sa. Marian Drăghici, cu barba sa de patriarh (ca a lui Ion Horea – n.m.), scrie rugăciuni profane, căutînd, în text, liniștea schitului din pustie pentru a transcrie hăulitul, un efect de ecou controlat; dintr-un dans ritualic de dincolo de vreme, în orizontul mitopoetic românesc și în logica sacrului (re)găsit în profan (ca la Mircea Eliade ori Vasile Voiculescu sau precum la Ștefan Bănuțescu și D.R. Popescu – n.m.).

Astfel că poezia lui Marian Drăghici vine din poveste și se duce în rugă, într-un decor suprarealist, de început de lume (*illo tempore*). Procedeu tehnic îl furnizează dislocarea realului din logica privirii, într-o nouă Geneză, unde totul e un bob de sare din marea peste care plutesc, reînseminate, Duhul Creației și Ispita Metalimbajului fasonat cu maximă măiestrie (antiepigonică cu programul idiomatizat distinct și reoriginarizat/ originalizat prin incantație și decantări succesive – n.m.).

Mitul/ motivul/ toposul Maicii e transmioritic și de-o emoționalitate neperversită cultural-filosofic, deși, totuși, poezia e însuși faptul de a scrie că scrie un text ce va trebui memorat pentru vremea orbirii. „Păhăruțele” sunt, într-o altă ordine, cei apropiați paradigmei sale de sensibilitate (Ion Mircea, Aurel Pantea, Angela Marinescu, Mircea Ciobanu, Gabriel Chifu, Mircea Dumitrescu, Daniel Cristea-Enache, Ion Mureșan, Ioan Moldovan, Gellu Dorian).

BIBLIOGRAPHY

Dumitru Augustin Doman: Eveniment editorial: Păhăruțul; în *Argeș*, an XIX (LIV), nr. 6 (444), iunie 2019, p. 2.

Alexandru Oravițan: Sinteze poetice. Recurențe, confluente; în *Orizont*, an XXXI, nr. 5 (1645), mai 2019, p. 13.

Dan Cristea: Confirmări și noutăți; în *Luceafărul*, nr. 6 (1108), iunie 2019, p. 3.

Marian Drăghici: *Păhăruțul*; editura Junimea, Iași, 2019.

Nichita Stănescu: *Epica magna*; Editura Junimea, Iași, 1978

Julien Ries: *Sacrul în istoria religioasă a omenirii*; editura Polirom, Iași, 2000

Mihai Ursachi: *Inel cu Enigmă*; editura Cartea Românească, București, 1981

Cezar Ivănescu: *Rod*; editura Albatros, București, 1985

Mihail Dragomirescu: *Scrieri critice și estetice*; Editura pentru Literatură, București, 1969. Din unghi teoretic al „Științei literaturii”, poezia lui Marian Drăghici din „Păhăruțul” este rodul unei personalități artistice de prim rang în țară însă și în Europa și al contiguității și paralelismului cu evenimentele vieții. Frumosul ideal este dumnezeiesc și în genere inaccesibil: „ca înaintea lui Dumnezeu o sabie nepătată cu vieți”. Dar „cu puterea bunului simț comun și-atît”, Marian Drăghici trage după sine „lumea poeziei de la Baudelaire încoace” decis „să scoată din străfundurile de ape”, „să răscumpere prin simpla lui tăcere mare” „la reuniunile poezilor” „cuvinte prea dibace” înșirate pe „o ață de sublimități” „inenarabile, se-nțelege, (ale cărei ecouri în carnație, în creier) reverberează și-acum/ în sensul că doresc sincer oricui/ atare experiență strict personală/ în veci de nepovestit” (p. 95). Poetul este întreit dotat cu: voință, inteligență, sensibilitate. Emoția estetică (este acea estetică integralistă capabilă să exorcizeze răul ontologic – n.m.) nu provine din materialul psihologic, ci din legăturile care fac din el o ființă organică; în această ființă, valorile particulare iau alt înțeles și valoare de la întreg „pînă la judecata din urmă a cuvintelor/ poezilor”. Așa se explică această capodoperă nuanțată la infinit prin cele șapte verigi intitulate „Cîntec de păhăruț”. Artă e numai arta perfectă. Poezia este arta integrată. Sufletul întreg, conștient și neconștient, vibrînd în muzica cuvîntului, constituie valoarea simbolică a poeziei.

Corin Braga: *De la arhetip la anarhetip*; editura Polirom, Iași, 2006

Gheorghe Crăciun: Aisbergul poeziei moderne; editura Paralela 45, Pitești, 2002

Jean-Paul Sartre: Ființa și neantul; editura Paralela 45, Pitești, 2004.

Martin Heidegger: Timpul imaginii lumii; editura Paideia, București, 1998. Eul ca subjectum privilegiat de fundamentul cultural se exprimă ca alteritate și ca obiectum. Poezia lui Marian Drăghici este o porțiune a drumului în mod necesar ascunsă ochiului obișnuit, care este istoria capacității ființei de a se deschide către o știință a facerii poeziei, începând cu interjecția și terminând cu faptul de a fi recurs la rimă nobilă, la „fulgerătură”, la „starea în poezie”: „un grup de lirici de peste tot / stam și, ajunși acolo, în poezie, în momentul acela nimic nu făceam,/ stam”.

Iulian Popescu: Timp și limbaj, Institutul European, Iași, 2006. Psihomecanica limbajului drăghician tinde spre depoetizarea unei gramatici a spunerii ritualizate; în acest nou context hermeneutic, „Schiavna” e o artă poetică explicită de un desăvârșit război cu arbitraritatea semnului, tinzând spre topirea dualismului limbă-vorbire într-un idiom al re poziționării „pe urmele unui copil” care „el, copilul acela/ în singurătatea lui/ da, citește.// și citind de fapt caută/ fără a conștientiza măcar treaba asta,/ vers după vers cuvânt după cuvânt/ să-și întâmpine mama/ care odinioară l-a născut –// și născându-l atât de mult l-a iubit/ încît bucurîndu-se foarte/ bucurîndu-se mult și bine/ a uitat, schiavna, să se nască pe sine...” Poezia vine și trece prin acest sine „ca electricitatea prin te miri ce conducte fine”. Poetul „la margine de nici o apă/ trepidînd de forța vibrațiilor naturii divine” a poeziei se scrie pe sine ca rostire, ca spunere și ca punere. Ceea ce poezia pune și spune este în acest caz un eu cîntăreț „cum se despoaie de lumină/ în fața lui Dumnezeu/ o stea.” Iar „dincolo de ușă ce va fi/ decît unul care spune poezii?” Acest eu rostitor s-a reumanizat, autoreflexiv și autoscopic/ restrosopic. E o trăsătură care înnoiește brusc stilul lui Drăghici „despuindu-se de sine” în fața noastră, netemător, transgresîndu-ne și nouă sineitatea „cu o simplă simplisimă/ portocală/ în mână” însă grație unei îndelung exersate cunoașteri imemorale; tradusă în „Versurile (adesea) scilpitoare./ păhăruțul intens personalizat/ din care bea și plîngea./ plîngea și bea/ mergînd pe pămînt ca pe apă.” (Iisus Hristos – n.m.).

G. Călinescu: Universul poeziei; Editura Minerva, București, 1971. Grefată pe dicteu automatic, poezia „Păhăruțul”-ui traversează suprarealismul ca să ajungă într-o devenință acolo unde se poate surprinde gîndirea în mișcare, trăind printre oameni care s-au devotat poeziei. Acolo, în rîul inform al gîndirii care se rostește pe sine, este realitatea cea adevărată, adică psihomecanică intențională, dublată fabulos de o creștere a lucidității sapiențiale și de o accentuare programatică a unei lingvistici de profunzime, adecvată la realitate și supraadecvată de non-contradicția dintre model și fenomen. Ambele duc la o idee revelatoare devenită credință, simplitate, naturalețe, adică perfecțiune strălucitor impusă/ într-un dezolant impas al postdouămiiștilor.

Gilbert Durand: Structurile antropologice ale imaginarului; editura Univers, București, 1977

Ion Popescu-Brădiceni: Mihai Eminescu. O istorie frumoasă: Ieronim și Cezara; editurile Cogito și Napoca Star; Oradea/ Cluj-Napoca, 2006.

Ion Popescu-Brădiceni: Reinventarea capodoperei. Arca Metanoia, editura TipoMoldova, Iași, 2016; vezi „Despre Arta (trans)poetică a lui Marian Drăghici”, pp.148-161)

Marian Drăghici: Lumină, încet; editura Tracus Arte, București, 2013

Paul-Ludwig Landsberg: Eseu despre esența morții; editura Humanitas, București, 2006

Mircea Bîrsilă: Viața din viața mea; editura Cartea Românească, București, 2014

Edgar Allan Poe: Principiul poetic; editura Litera International; Litera, Chișinău, 2003

Delia Suigan: Simbolica riturilor de trecere; editura Paideia, București, 2006

Gaston Bachelard: *Apa și visele. Eseu despre imaginația materiei*; editura Univers, București, 1995

Arthur Rimbaud: *Un anotimp în infern. Iluminările*; editura Albatros, București, 1979. Ca și Rimbaud, este Drăghici? Ce face eul poetic căruia Marian Drăghici îi deturneză individualitatea în numele „unei hărnicii prezumțioase,/ suspecte, de neînțeles”, căreia îi datorează și fatalitatea scrisului său ca act public. Și-ar mai exista undeva în lumea „cui uitat nume” „mari agenți/ conducători de poezie/ care dintr-un ordin obscur/ n-au scris în viața lor un vers/ mării refuzați/ mării interziși/ perfect anonimi:/ cei ce zi și noapte se roagă/ pentru-o gură ca o fragă –/ lumea întreagă// rochiță în boare, trează/ invidia mea îi visează”. Poetul are nostalgia condiției lor, iar condiția lor i se pare acestuia, pentru om, firească iar pentru un poet ideală. Dar ca-n celebrul distih, folosit și de Lazăr Popescu: „Dragostea mea pentru tine/ arde macii pe coline”. Acest eu poetic, care prin întoarcerea la folclor, se vrea în „clarul polemic”, se vrea ca „un pericol public” pentru manufacturierii de poezie, neinspirati, de azi. Preferă să cînte încet în „văzduhul tămîiet” revendicîndu-se dintr-un transsuprerealism corectat, iată, prin cîntecul popular românesc, a cărui puritate e total... paradigmatică, perfect esențială, monumental reflexivă. În căutarea unei individualități subiective transcendente, pentru care dualismul eu-univers încetează să mai existe, pur și simplu, Marian Drăghici optînd prin a-și asuma un eu năsățios, hipertrofic, care rupe limitele fatale ale microcosmosului, rebotezat, emblematic, „păhăruț”, pentru a se identifica ca marele Tot, cu lumea în necuprinsul ei. O asemenea experiență e una interioară, imaginară, iar între spirit și exterioritatea sa se produce o contopire absolută. Astfel că încet-încet, Marian Drăghici se dizolvă el însuși ca discurs, deseori metaliric, în metafizică, frizînd ermetismul precum înaintașii săi Arthur Rimbaud și Rainer Maria Rilke, dar și Georg Trakl ori Salvatore Quasimodo, infrapsihici și insoliți, transexpresivi și criptofanici.

Rainer Maria Rilke: *Elegiile duineze. Sonetele către Orfeu*; editura Univers, București, 1978. Așezînd „Păhăruțul” – în sincronism cu „Elegiile duineze” – nu exagerez. Eu asta afirm și demonstrez imediat, căci ca și în capodoperele rilkeene afirmarea vieții și aceea a morții se revelează ca formînd una. Moartea este fața vieții. Existența noastră se cuprinde în cele două domenii ilimitate și se hrănește din amîndouă. Poezia lui Marian Drăghici din „Păhăruțul” exprimă o mai puternică revendicare a vieții, văzută și ea ca un infinit asemenea morții. Și, ca și Rilke, unifică, în intuiția sa despre existență, latura ei vizibilă cu aceea „care nu se lasă întoarsă către noi”. Apoi motivele-i de inspirație se spulberă într-o absență, care aduce prezența vagă a unor (pre)lucrări depărtate, gata să se piardă și ele într-o vastă, profundă și angoasantă necuprindere, muzical-vizuală, extensiv-intensivă, cuprinzător-pătrunzătoare, închis-deschisă, departe-aproape. Faptul că viața este fructul morții coincide cu o altă intuiție, cea a zădărniceii, care străbate întreaga creație lirică eminesciană, începînd cu *Memento mori*, iar Marian Drăghici, repet neobosit, se trage și din mantaua lui Eminescu.

Claude Lévi-Strauss: *Antropologia structurală*; editura Politică, București, 1988

Martin Heidegger: *Originea operei de artă*; Editura Humanitas, București, 1995

Martin Heidegger: *Ființă și timp*; Editura Humanitas, București, 2006

Georg Trakl: *Poezii*; Editura Minerva, București, 1988

Vladimir Jankélévitch: *Tratat despre moarte*; Editura Amarcord, Timișoara, 2000.

Mikel Dufrenne: *Poetul*; Editura Univers, București, 1971

Gerard de Nerval: *Poezii*; Editura Univers, București, 1979

Cezar Ivănescu: *Fragmente din Muzeon*; editura Cartea Românească, București, 1982

Mihai Coman: *Studii de mitologie*; Editura Nemira, București, 2009

Gheorghe Crăciun: *Aisbergul poeziei moderne*; editura Paralela 45, Pitești, 2002

Salvatore Quasimodo: *Versuri*; în românește de A.E. Baconsky; Editura Tineretului, București, 1961. Și Quasimodo a scris puțin, desigur și datorită unei particularități de

structură intimă, dar și din scrupulul celui ce se supune cu strictețe propriului impuls. Dar Drăghici e și poet cerebral și poet autentic, care scrie doar în momente de dăruire totală, al cărui discurs sublimează valorile de calitate ale cuvântului absolut; ca și italianul Quasimodo, românul Drăghici realizează o maximă concentrare, eliminând toate superfluiditățile gramaticale; totodată menținând linia morală a găsirii formelor proaspete în care să exprime, în numele generației sale, realitatea demnității umane și dialectica severă a artei sale.

Daniel Cristea-Enache: Monomanie poetică; în România literară; an LI, nr.24-25, 7 iunie 2019, p.9

Ioan Holban: Poetul, o albină înmărmurită, în România literară, an LI, nr.27-28, 25 iunie 2019, p.10